

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของ พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ศ.2504 ซึ่งใช้ควบคุมดูแลสถานพยาบาลเอกชนมาเป็นเวลา 33 ปีแล้วยังมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันกับสภาพการณ์ในปัจจุบันความไม่เหมาะสมของ พ.ร.บ. สถานพยาบาล พ.ศ.2504 ในปัจจุบัน ได้แก่

1. เหมาะสมสำหรับลักษณะสถานพยาบาลเมื่อ 30 ปีก่อน สมัยนั้นมีเพียงโรงพยาบาลขนาดเล็กหรือโรงพยาบาลการกุศลและคลินิกธรรมดา ยังไม่มีประเภทอื่น
2. เน้นการควบคุมด้านการอนุญาต มิได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้รับบริการทางการแพทย์ทำให้มองข้ามการคุ้มครองสิทธิผู้ป่วยในด้านข้อมูลข่าวสารที่ควรทราบก่อนรับการรักษา ด้านราคาค่าบริการ และการชดใช้เยียวยา
3. ควบคุมคุณภาพเพียงจากรายการเครื่องมือเครื่องใช้ ลักษณะสถานที่จำนวนบุคลากร ไม่ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติวิชาชีพ (Professional Practices)
4. ตรวจจับต่อเมื่อร้องเรียน หลังความเสียหาย ไม่มีมาตรการป้องกันหรือประกันคุณภาพบริการก่อนสร้างความเสียหาย

ซึ่งความไม่เหมาะสมของ พ.ร.บ. สถานพยาบาล พ.ศ.2504 ดังกล่าวเมื่อนำมาใช้ควบคุมสถานพยาบาลเอกชนซึ่งจัดตั้งขึ้นในรูปองค์กรธุรกิจบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนในปัจจุบัน ที่มีจุดประสงค์เพื่อมุ่งแสวงหากำไร จึงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ก่อให้เกิดปัญหามากมาย โดยเห็นจากปัญหาหลักที่ผู้รับบริการจากสถานพยาบาลเอกชนประสบอยู่ ได้แก่

- (1) การคิดราคาค่าบริการที่แพงเกินความเป็นจริง
- (2) คุณภาพบริการขาดมาตรฐาน
- (3) การขาดข้อมูลข่าวสาร ในการรับบริการจากแพทย์หรือได้รับข้อมูล ข่าวสารที่เป็นเท็จหรือโอ้อวดจากสถานพยาบาล
- (4) การปฏิเสธไม่รับผู้ป่วยของสถานพยาบาล
- (5) การปฏิเสธความรับผิดชอบของโรงพยาบาล
- (6) แพทย์ขาดจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ
- (7) การเกิดคดีฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย (ชดใช้เยียวยา) ของผู้ใช้บริการกับสถานพยาบาล
- (8) สถานบริการสุขภาพบางประเภทยังไม่มีกฎหมายควบคุมกำกับดูแลปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและสะท้อนกลับมาสู่ผู้เข้ารับบริการจากสถานพยาบาลเอกชน โดยไม่มีมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้รับบริการทางการแพทย์แต่อย่างใด พรบ.สถานพยาบาล พ.ศ.2504 เป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมสถานพยาบาลเอกชนจริงอยู่ แต่มาตรการทางกฎหมายที่บัญญัติไว้นั้นไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะคุ้มครองผู้รับบริการทางการแพทย์ได้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายก็ไม่มีอำนาจในการบังคับสถานพยาบาลเอกชนที่ประพฤติไม่ถูกต้องโดยเฉพาะการเอารัดเอาเปรียบผู้รับบริการในด้านต่าง ๆ จะเห็นได้ว่ามาตรการในการคุ้มครองผู้รับบริการทางการแพทย์ด้านคุณภาพและความปลอดภัยของสถานพยาบาลนั้น มีกฎหมายและหน่วยงานที่บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายและมีองค์กรวิชาชีพคอยดูแลกำกับในด้านคุณภาพของสถานพยาบาลและคุณภาพของการประกอบโรคศิลปะและการประกอบวิชาชีพแล้วก็ตาม แต่เป็นเรื่องที่น่าเสียดายว่าอุปสรรคต่าง ๆ มากมายทำให้การดำเนินการอยู่ในลักษณะการตั้งรับขาดประสิทธิภาพ เพราะ พรบ.สถานพยาบาล พ.ศ.2504 มุ่งเน้นคุณภาพ สถานพยาบาลเชิงกายภาพมากกว่าคุ้มครองผู้รับบริการจากสถานพยาบาล

ดังนั้น พรบ. สถานพยาบาล พ.ศ. 2504 จึงสมควรที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตัวบทกฎหมายให้คุ้มครองทั้งด้านคุณภาพสถานพยาบาล

เชิงกายภาพ และคุ้มครองผู้รับบริการจากสถานพยาบาล โดยการแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกฎหมายดังกล่าวจะต้องให้ ทัณฑ์ทันทสมัยเพื่อจะได้ใช้บังคับกับสถานพยาบาลเอกชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ พรบ. สถานพยาบาล พ.ศ.2504 มีการแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

(1) เพิ่มบทนิยามศัพท์ ของคำว่า "สถานพยาบาล" ตามมาตรา 4 โดยแบ่งประเภทตามสาขาวิชาทุกสาขาของการประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประเภทสถานพยาบาลที่กฎหมายรับรอง และเป็นทางเลือกแก่ประชาชน โดยระบุ ชัดเจนว่ากฎหมายใช้บังคับแก่สถานบริการลักษณะใดบ้าง อีกทั้งเป็นบรรทัดฐานสำหรับการออกกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐาน ฯลฯ สถานพยาบาลแต่ละประเภทแตกต่างกัน และจะได้ ปรับใช้กับสถานพยาบาลซึ่งอาจพัฒนาเป็นรูปแบบใหม่ ๆ ในอนาคตได้อีก

(2) จัดให้มี "คณะกรรมการสถานพยาบาล" โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการ ให้ความเห็น ศึกษาวิเคราะห์ ด้านแผนงาน กฎ ระเบียบ รับเรื่องร้องเรียน ควบคุม การโฆษณาสถานพยาบาล โดยคณะบุคคลเหล่านี้จะได้เป็นผู้ดูแล สถานพยาบาลเอกชนที่ยังไม่อนุญาตหรือที่อนุญาตไปแล้วอย่างใกล้ชิด

(3) จัดให้มี "คณะกรรมการส่งเสริมคุณภาพบริการ" โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพบริการแบบสมัครใจ โดยใช้การคลัง สาธารณสุขเป็นเครื่องมือ

(4) เพิ่มบทบัญญัติเรื่อง "สิทธิผู้ป่วย" เพื่อคุ้มครองผู้ป่วยในด้านราคา ค่าบริการ การบริการ ระเบียบของสถานบริการ ขอคำปรึกษาจากผู้ชำนาญสิทธิ ไม่รับบริการ สิทธิที่จะได้รับข้อมูลจากโรงพยาบาล สิทธิที่จะเลือกรับบริการ สิทธิที่จะรู้ สิทธิที่จะตาย โดยผู้ประกอบการมีหน้าที่ตอบสนองต่อสิทธิดังกล่าว

(5) เพิ่มบทบัญญัติในเรื่อง การรับรองมาตรฐานของสถานพยาบาล (Accreditation) โดยให้ ผู้อนุญาตเป็นผู้ประกาศข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานพยาบาลต่อสาธารณะชนว่าสถานพยาบาลใดได้ มาตรฐานอย่างไร เป็นการ ประกาศเกียรติคุณของสถานพยาบาลว่าอยู่ในระดับใด

(6) เพิ่มบทบัญญัติในเรื่องให้โรงพยาบาลเอกชนรับผู้ป่วยประเภทอนาถา โดยถือสัดส่วนจำนวนเตียงรับผู้ป่วยค้างคืนว่าต้องมีที่เปอร์เซ็นต์ เพื่อช่วยเหลือ ประชาชนผู้ยากไร้

(7) ให้สถานพยาบาลแสดงอัตราค่ารักษาพยาบาลของตนไว้ในที่เปิดเผย เช่น เกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับบริการมีสิทธิรับทราบ

(8) เพิ่มอำนาจหน้าที่ของผู้ตั้งและผู้ดำเนินการสถานพยาบาลในด้านการควบคุม ผู้ประกอบวิชาชีพไม่ให้สังครตรวจรักษาโดยได้ผลประโยชน์ตอบแทนจากสถานพยาบาล ซึ่งถ้าปล่อยให้เพิ่มขึ้นผู้ตั้งและผู้ดำเนินการต้องได้รับโทษ

(9) เพิ่มหน้าที่ของผู้ตั้งและผู้ดำเนินการที่ต้องจัดให้มีการรักษาผู้ป่วยฉุกเฉิน เบื้องต้นก่อนที่จะจัดให้ส่งต่อ

(10) เพิ่มบทบัญญัติในเรื่องการควบคุมการโฆษณาสถานพยาบาล โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายสถานพยาบาลมีอำนาจสั่งระงับ และสั่งให้โฆษณาแก้ไขได้

(11) เพิ่มอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเรียกผู้ประกอบการมาให้ ถ้อยคำหรือเรียกเอกสารเป็นหลักฐาน

✕(12) เพิ่มอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้รักษากฎหมายสถานพยาบาลในการ ปิดสถานพยาบาลได้อย่างถาวร

✕(13) เพิ่มบทลงโทษความรับผิด ในการฝ่าฝืนกฎหมายสถานพยาบาล โดยปรับโทษให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง พรบ. สถานพยาบาล พ.ศ.2504 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ข้อเสนอนี้ผู้วิจัยจะ

เสนอต่อไปนี้เป็น ข้อเสนอแนะที่เป็นกลไกในการปรับปรุงมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้รับบริการด้านสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ คือ

(1) จัดให้มีการรับรองมาตรฐานของโรงพยาบาล (Hospital accreditation) เป็นการให้การรับรองโรงพยาบาล ซึ่งเป็นกลไกที่ให้องค์กรภายนอกเข้าไปตรวจสอบโดยความสมัครใจของสถานพยาบาล ประโยชน์ที่สถานพยาบาลจะได้รับเมื่อได้รับรองแล้วก็คือสามารถ ประกอบธุรกิจในการให้บริการแก่ผู้ป่วยที่อยู่ภายใต้การประกันสุขภาพ, การประกันสังคมและสวัสดิภาพการสุขภาพต่าง ๆ โดยสถานพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานสามารถทำธุรกิจเบิกค่ารักษาพยาบาลจากองค์กรที่ทำหน้าที่จ่ายเงินแทนผู้ป่วยได้ แต่อย่างไรก็ตามการรับรองมาตรฐานของโรงพยาบาลอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอจะต้องมีการรับรองเพื่อควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของบริการ เช่น มีการตรวจสอบทางการแพทย์ (medical audit) การตรวจสอบเวชระเบียน (medical record audit) เป็นการสม่ำเสมอ โดยต้องมีสำนักงานตรวจคุณภาพและมาตรฐานบริการขึ้น

(2) องค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่ควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสุขภาพ ต้องทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งในการสอดส่องดูแลและลงโทษผู้ประกอบการวิชาชีพที่ประพฤติผิดกฎหมายวิชาชีพอย่างจริงจัง

(3) ตัวแทนของสถานพยาบาล ได้แก่ ชมรมแพทย์คลินิก/โพลีคลินิก สมาคม โรงพยาบาลเอกชน ควรจะมีบทบาทมากขึ้นในการควบคุม ดูแล พัฒนา มาตรฐานในหมู่สมาชิก ให้ผู้ประกอบการถูกต้องตามกฎหมายวิชาชีพนั้น ๆ

(4) จะต้องพัฒนาให้องค์กรที่บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยเฉพาะกองการประกอบโรคศิลปะซึ่งรับผิดชอบ รักษา พรบ. สถานพยาบาล พ.ศ.2504 และ กฎหมาย ควบคุมประกอบโรคศิลปะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(5) จัดให้สถานพยาบาลเอกชน เข้าประกันภัยต่อบริษัทประกันภัย ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ผู้ป่วย บริษัทจะเป็นผู้จ่ายค่าเสียหายนั้น ๆ เป็น

การประนีประนอมก่อนเรื่องจะขึ้นฟ้องร้องถึงศาล เทียบเคียงกับการประกันวินาศ
ภัยในปัจจุบัน (วิธีการนี้มีในประเทศสหรัฐอเมริกา)